

Why did אמימר say, etc.

אלמה אמר אמימר כולי –

OVERVIEW

The המפקיר עבדו who maintains that עולא אמר ר"י explained that according to גמרא יורשים of a גר who died without גט שחרור are freed, since עבדים are freed with the death of the master. Nevertheless if the master has יורשים the ownership of the slaves is transferred to the יורשים. The גמרא asked if this is indeed true (אי הכי) how can we understand יורשים who ruled that אין לו תקנה, but since there are no יורשים regarding this slave (for he freed the slave), why אין לו תקנה, he should be freed. תוספות explains that the difficulty with אמימר is not necessarily only according to עולא אמר ר"י.

תוספות asks:

ואם תאמר מאי אי הכי¹ כל שכן דלשמואל תקשי דאמימר² –

And if you will say; what is the אי הכי, for if we follow the ruling of שמואל, there will certainly be a difficulty with the ruling of אמימר?!

תוספות answers:

ויש לומר דהא לא קשיא ליה משום דשמואל תנאי היא –

And one can say; that this contradiction with שמואל was not difficult to reconcile with אמימר, since the ruling of שמואל is a dispute between תנאים, as we find -

בפרק החולץ³ (יבמות מח, א) ובפרק בתרא דנזיר⁴ (דף סב, ב) –

In פרק החולץ and in the last פרק of נזיר of מסכת נזיר, therefore אמימר has no need to agree with שמואל since he can maintain like the תנא who disagrees with שמואל -

אבל הא קשיא ליה אי אתיא דאמימר דלא כרבי יוחנן רביה⁵ –

However the גמרא was troubled if it turns out that אמימר disagrees with his

¹ ה"א indicates that the difficulty with אמימר is only if we maintain as עולא אמר ר"י that an עבד צריך גט שחרור in a case of הפקר but not in a case of מיתה as is apparent from the גמרא. See 'Thinking it over' # 2.

² המפקיר עבדו יצא לחירות וא"צ גט שחרור (לח, א) maintains שמואל that the הפקיר עבדו ומת אותו העבד אין לו תקנה; according to שמואל he is a complete חורין אמימר that

³ There is a מחלוקת between ר' שמעון בן אלעזר and the רבנן whether we can be מגייר an עבד בע"כ (the view of רשב"א) or not (רשב"א). They argue whether the פסוק of איש וכל עבדו is interpreted like שמואל (the רבנן) or not (רשב"א).

⁴ The משנה there cites a מחלוקת between ר"מ ור' יוסי regarding an עבד who ran away from his master and was נודר. According to ר"מ he may not drink wine, while ר"י maintains he may drink wine. The גמרא initially wanted to tie this מחלוקת to the ruling of שמואל that ר"מ agrees with שמואל (and therefore since he ran away he is freed completely as if the master was מפקיר him) and ר"י disagrees with שמואל.

⁵ See רש"י who maintains that אמימר lived much after ר"י. See גרש ירחים אות רפא. ר"י addresses this issue.

– ר"י, master,

(based on the above) resolves another difficulty:

ולחכי נמי לא מצי למיפרך⁶ לאמימר מדרבנן דאבא⁷ שאול –

And therefore the אממר [directly] from the גמרא could not have also asked on אבא שאול (and) [of] רבנן – גט שחרור of the גר are freed without a

דאיהו מוקי להו כההוא תנא דאית ליה דשמואל⁸ –

For אממר would establish their argument (of אבא שאול ורבנן) according to that (הפקיר עבדו יצא לחירות וא"צ גט שחרור) (that שמואל who agrees with תנא –

אבל איהו סבר כההוא תנא דפליג עליהו וסבר דלדידיה צריך גט שחרור ואין לו תקנה:

However אממר maintains like the תנא who argues with them, so אממר maintains that according to this other תנא (who disagrees with שמואל) the עבד requires a גט שחרור and therefore since the owner died the עבד has no recourse.

SUMMARY

The question on אממר is how can he disagree with ר"י his רבי. However it is obvious that he can disagree with שמואל since שמואל is כתנאי.

THINKING IT OVER

1. ברייתא of the אממר from the תוספות explains that there is no direct question on אממר regarding a גר because אממר can interpret that ברייתא according to שאול⁹. However if that is the case, then there is no question on אממר at all, for אממר need not explain the ברייתא in the manner of ר"נ (that כאשתו וכו' וכו'), but rather simply state that the entire ברייתא is according to שמואל!¹⁰

2. How do we understand the phrase, א"ה המפקיר עבדו ומת נמי,

⁶ The fact that the עבדים are freed במיתת הגר without a גט שחרור would (seemingly) contradict the view of אממר that המפקיר עבדו ומת צריך גט שחרור.

⁷ The מהרש"א amends this to read אבא שאול. See מהרש"א.

⁸ See 'Thinking it over' # 1.

⁹ See footnote # 8.

¹⁰ See מהרש"א.